

90-9

99

Pirms 15 g.

(Jelgavas atbrīvošanas piemiņai)



15

gadu pastāvēšanas gadījumā

Armijas Ekonomiskais Veikals

Izsaka visiem saviem augsti godātiem
pircējiem pateicību par līdz šim dā-
vāto uzticību un lūdz to neliegt
arī turpmāk

1919. $\frac{1.}{XI}$. 1934.

Rīgā :

Galvenais veikals Audēju ielā 16, tālrunis	22095
Abģērbu nodaļa Rīdzenes ielā 15-17	" 32615
Vīnu nodaļa L. Vaļņu ielā 30	" 27329
Vairuma nod. L. Ķēniņu ielā 25	" 23301

Liepājā :

Rožu laukumā 9-10 (sagatavošanā)

Daugavpili :

Vadoņa ielā 16, tālrunis 4

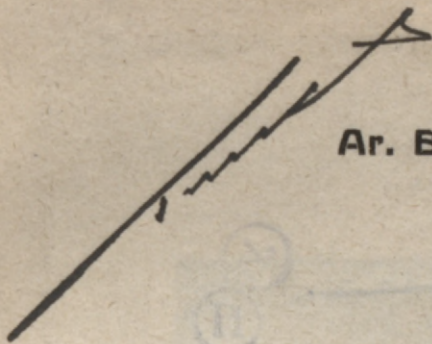
Rēzeknē :

15. maija ielā 16 " 31

90-9

L 99

L
4



Ar. Burģis

Jelgavas atbrivošanas

15

gadu jubilejas piemiņai

(21. XI. 1934.)



Izd. Latgales atsevišķā eskadrona bijušo karavīvu b. ba Jelgavā

SF-19.035 K



VALSTS BIBLIOTĒKA

~~40-7273~~

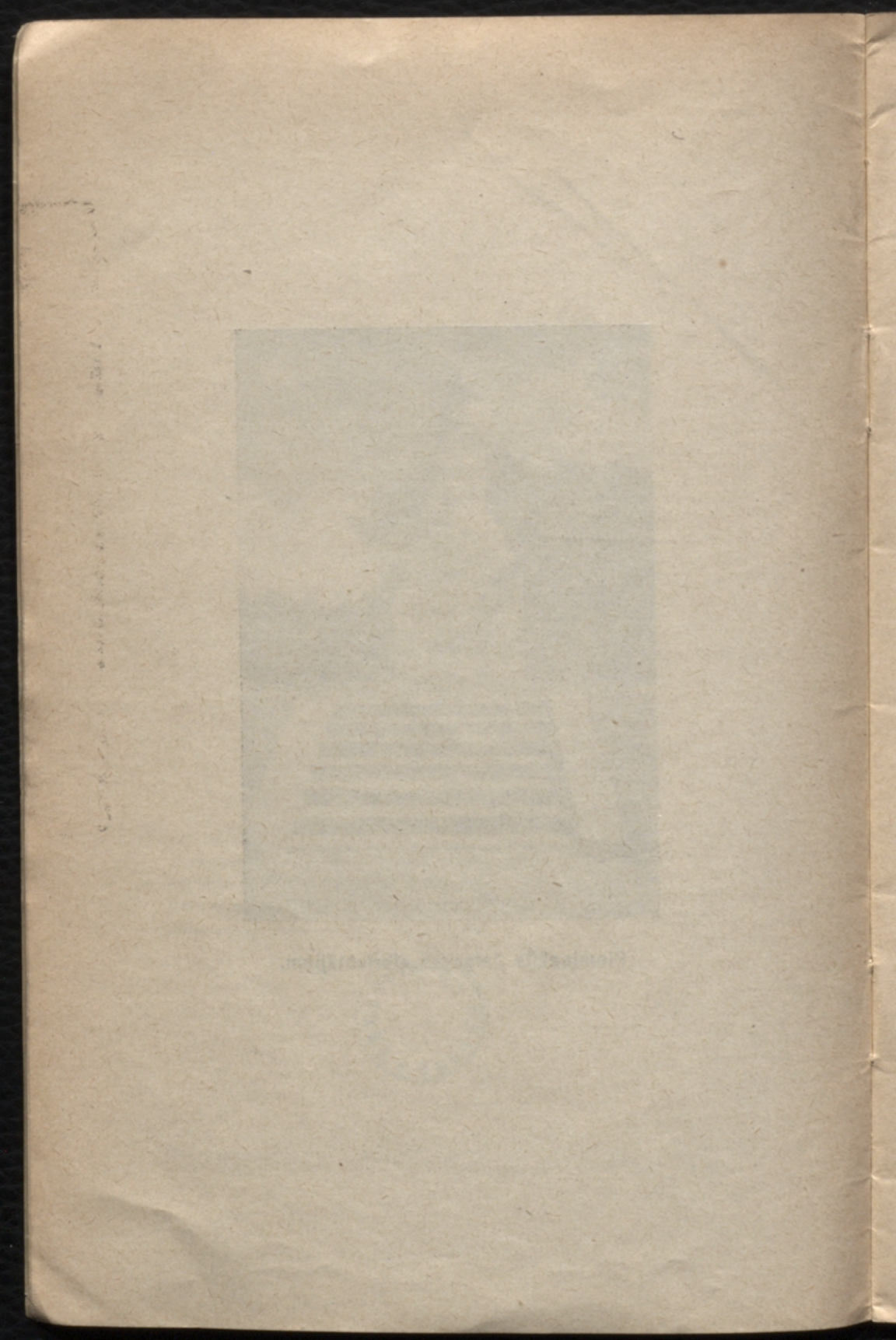
0304084506

Iespiests R. Ēka, J. Kroņa un b-dru grāmatu spiestuvē, Jelgavā, Čakstes bulv. 10





Piemineklis Jelgavas atbrīvotājiem.



levads.

Šī gada 21. novembrī Jelgava atzīmē savas brīvības 15 gadus, kāpēc būs vietā mest skatu atpakaļ uz toreizējiem notikumiem, noieto ceļu un — nākotnē. Neviena no Latvijas pilsētām nav tik daudz cietusi un tā izpostīta, kā Jelgava, bermontiešu bandām atkāpjoties, panikā pa galvu, pa kaklu mūkot no mūsu nacionālās armijas. Še atkāpjoties vāci parādīja savu barbarismu un vandalismu visā kailumā: ko nespēja nolaupīt, to vienkārši nodeva ugunij par laupījumu, aizdedzināja visas ievērojamākās celtnes. Tā bija zīme, ka viņi uzskatīja savu avantūru par pazaudētu. Cīņas līdz Jelgavai bija neparasti šivas. Nav noliedzams, ka vācu laupītāji, visi lielā kaŗa veterāni, sīvi cīnijās lai paturētu kā laupījumu mūsu zemi, kas viņiem bija apsoluta, bet laupītāju izturību salauza mūsu varoņu — baskāju moraliskais pārsvars un tas bija izšķirošais. Mums šīs cīņas bija nacionālās eksistences jautājums un no viņu iznākuma atkarājās mūsu tautai būt, vai nebūt. Šīs cīņas pazaudēt mums nozīmētu, kā tautai noiet no skatuves. Ja vāciem būtu izdevies mūs salauzt, gūt uzvaru, mēs pazaudētu savu zemi. To kolonizētu ar vāciem, jo kolonizācijas plāni jau bija izstrādāti. Dzīviem palikušajiem būtu jāatstāj sava dzimtene un jāizklīst starp citām tautām, jo arī pilsētās darbu un maizi tad neviens latvietis nebūtu dabūjis, visūr viņus vācieši aizvietotu ar saviem cilvēkiem. Viņu plāns būtu piepildījies — Latvija būtu pārvērsta par istu vācu zemi, še būtu noticis tas pats, kas savā laikā pirms gadu simteņiem notika ar senprūšiem. Tautas nodevējs Andrievs Niedra ar savu „kabinetu“ būtu savu misiju izpildījis un, sajēmis Jūdasa algu, varētu noiet pie maļas, tad viņš vāciem vairs nebūtu vajadzīgs. To zināja mūsu tautas toreizējie vadoni Dr. Kārlis Ulmanis un ģen. Jānis Balodis, kas bija stājies kritušā O. Kalpaka vietā. To instinktīvi sajuta visa tauta, saprata, ka uz svaru kausiem likts viņas dzīvības jautājums. Mums bija tikai divas izejas: vai nu uzvarēt, vai mirt, vai krist cīņā līdz pēdējam vīram, vai arī tapt uzvarētiem un arī — iet bojā. Vidus ceļa še nebija un arī

nevarēja būt. Tāpēc arī saprotams kādā sasprindzinātībā jelgavnieki sekoja cīņu gaitai, jo tās iznākums bija dzīvības jautājums. Un kā atviegloti viņi uzelpoja, kad varoņi — baskāji ieņāca Jelgavā uz saviem durkļiem nesot Latvijas brīvības sauli.

Lai pilsēta bija pārvērsta postažā, lai stalto vēsturisko celtnu vietā rēgojās baigas, apdegušas drupas, lai posts bija ik uz soļa, taču uzvara bija gūta un tautas nākotne bija glābta. Par to pateicība pienācās tam vīram, kam nebija trūcis drosmes uzsākt šo cīņu un tautu aizraut viņā sev līdz. Viņš bija skaidri saskatījis vācu īstos nodomus un ko tie būtu mūsu tautai nesuši. Nodarītais posts bija labojams, bet ja būtu pazaudēta zeme, mēs būtu pazuduši kā tauta, jo bez savas zemes tautai jāiet bojā. Tā savu eksistenci, kā tauta, mēs esam parādā saviem toreizējiem vadoņiem un mūsu atbrīvotājiem.

Piecpadsmīt gadi pagājuši. Sūrā un neatlaidīgā darbā bija jādziedē kaŗa un revolūcijas sistās brūces. Un ka šai darbā gūti panākumi, tam spilgts piemērs Jelgava: viņas darbīgie iedzīvotāji to uzcēluši no drupām. Daudz upuru tas prasījis, bet par to tagad, svinot Jelgavas atbrīvošanas jubileju, viņi ar gandarījumu var raudzīties uz sava darba rezultātiem un būt uz tiem lepmi.

Un svinot šo jubileju, lai neaizmirstam šī gada 15 maiju.

Pirms 15 gadiem, brīvību atguvuši, mēs sākām iet maldu ceļus. Un nevien mēs, bet arī citas jaunās valstis. Mēs aizmirsām, ka tikai tā tauta var pastāvēt un pastāvēs, kas paši vienoti vienā veselā, kam spējīgs vadonis un tauta tam disciplinēta seko. Tā vietā sākās partiju cīņas, sākās nesaskaņas, kas veda tautu pretim jaunam postam, vēl vairāk — gatavoja viņai katastrofu. Mūsu patstāvības pretinieki darīja visu iespējamo, lai tas tā būtu un netrūka vienitiesīgo, kas novērsās no saviem vadoņiem brīvības cīņās un sekoja viltus praviešiem. Ar sāpēm un bailēm bija jāredz, ka tik dārgi pirktā brīvība un atbrīvotās Latvijas uzcelšanā tik daudz lieto sviedru rezultāti ir apdraudeti. Atkal mums priekšā nostājās liktenīgais jautājums: būt vai nebūt? Un kā viņās dienās, kad bija jāizšķiras par tautas likteni un daudziem, ļoti daudzajiem trūka drosmes teikt izšķirošo vārdu, līdz nāca Dr. Kārlis Ulmanis un pateica: „Latvija būs, jo viņai jābūt!” — tā arī tagad. Kad valsts rati jau bija ievadīti purvā un vairs atlika spert tikai nedaudzus soļus tālāk, lai nogrimtu bezdibenā, — nāca atkal viņš, spēcīgu roku satvēra valsts vadības grožus, lai valsti izvadītu no purva uz cieta ceļa. Un tāpat, kā toreiz, tauta atkal ticībā viņam uzgavilēja, nojauzdama no kādām briesmām viņa iz-

glābta. Vadonība, vadonības princips otrreiz izglāba tautu no briesmām, no katastrofas. Un ne par velti Dr. Kārlis Ulmanis izpelnījās Vadoņa vārdu. Dziļā pateicībā par viņa nopelniem pati tauta to viņam devusi.

Vienota bija tauta pirms 15 gadiem un vienota ta ir atkal tagad pēc šiem 15 gadiem. Lai svinot Jelgavas atbrīvošanas 15. jubileju un metot atpakaļ skatu uz nostāgātajiem piecpadsmit gadiem mācāmies no savām kļūdām un dodam paši sev solījumu tās vairs neatkārtot. Grūtas darba dienas mums vēl priekšā, bet vienoti mēs šīs grūtības veiksīm, jo vēl daudz lielākas esam veikuši.

Lai šodien pieminam varoņus, kas savu dārgāko atdevuši par mūsu brīvību. Lai šodien pieminam tos vadoņus ar Dr. Kārli Ulmani priekšgalā, kam toreiz vienoti sekojām cīņās pretīm uzvarām un dodam solījumu tā ziedot visu tautas un valsts labā, kā to darījuši tie, kas atdusas zem balto krustu rindām. Dodam solījumu iet neatlaidīgi to ceļu, ko mums nospraudis mūsu Vadonis, kas otrreiz mūs izveda no posta. Un, lai ne vien to solāmies, bet lai to arī darām, tā būs labākā alga, kā kritušajiem varoņiem, tā arī mūsu Vadonim. Tas būs drošs ceļš pretīm gaišākām un labākām dienām un spožai tautas nākotnei, uz kuŗu mums ceļu pavēra 15. maijs.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Jelgavās atbrīvošana pirms 15 g. 21. novembrī,

„Labāk manu galvu ņēma,
Nekā manu tēvu zemi.“

Pēc nedēļas ilgām kaujām Pārdaugava tika ieņemta no latviešu kaŗaspēka un ienaidnieka galvenie spēki atgāja lielā steigā uz Olaini, kur nodomāja nocietināties agrākās vācu pozīcijās, bet krievu daļas uz Kalnciemu un Sloku, lai tur no jauna sakārtotos un varētu apturēt latviešu kaŗaspēka virzišanos uz Jelgavu.

Tomēr mūsu armijas abu spārnu straujie uzbrukumi ienaidnieka planu izjauca.

Līdz 14. novembrim 4. Valmieras pulka vienības sasīta vācu Veikmaņa pulku pie Lieliecavas un Birzgales, bet labā spārnā 9. pulks, kopā ar 3 Latgales atsevišķo eskadronu, ieņēma Kalnciemu un Sloku. 16. novembrī 6. Rīgas pulks sasniedza Iecavas upi, šosejas un dzelzsceļa rajonu, 5 Cēsu pulks Garozes staciju un krogus rajonu, bet 4. Valmieras pulka labais spārns — Lielupi pie Aučiem un Staļģenes tiltā, kuŗa tuvumā krita arī vācu leģiona komandieris.

Bermonts 16. novembrī noturēja augstāko virsnieku apspriedi Jelgavā un, nevarēdams atrast nekādu izeju tagadējā grūtā stāvoklī, atsacījās no armijas vadības un lūdza vācu 6. rez. korpusa komandieri ģen. Eberhardu ņemt savā vadībā arī Bermonta armiju. Ģen. Eberhards 17. novembrī ieradās Jelgavā, lai jau 18. novembrī pārietu pretuzbrukumā virzienā uz Olaini un Lieliecavu. Tomēr ienaidnieka pretuzbrukuma panākumi bija niecīgi. Mūsu armijas vadība atstāja pat bez atbildes ģen. Eberharda pamiera piedāvājumu, jo bija tanīs ieskatos, ka Zemgali un Jelgavu izdosies ātrāk atbrīvot ar ieroču varu, nekā ar sarunām.

Ņemot vērā bermontiešu kauju taktiku, varēja spriest, ka ienaidnieks no atklātas cīņas izvairīsies, jo, pēc agrākiem novērojumiem, viņš arvienu bij meklējis vairāk vai mazāk apdzīvotas vietas, vai to tuvumu. Mūsu karaspēkam uzbrū-

kot Jelgavai, ienaidnieks visu savu smaguma punktu bij pārnesis pie Iecavas upes, 14 klm. no Jelgavas un tur sācis nocietināties. Tamdēļ mūsu armijai virzoties uz priekšu, ienaidnieks nekādu nopietnu pretešķību neizrādīja, bet gan vienkārši bēga no sadursmēm. Tas, protams, mums nāca par labu un mūsu armijas galvenie spēki bez kautkādas sevišķas pretestības varēja soli pa solim tuvoties Zemgales galvas pilsētai, lai to atbrīvotu. Loks, kas ieslēdza pilsētu, palika ar vienu ciešāks un ciešāks un virs Jelgavas jau saka pacelties draudoši mākoņi, nesolidami pretiniekam neko labu. Jau 14. novembrī Latgales divīzija, ar labo spāru virzīdamies uz priekšu, bija sasniegusi Lielupes līniju pie Kalnciema un turpināja vēl iet uz priekšu, pie kam jau Latgales div. atsevišķā eskadrona jātnieki bij stipri ievirzījušies ienaidniekam aizmugurē. Arī Vidzemes divīzija straujā gājienā bij pievirzījies tuvu Jelgavai un 19. nov. 6. Rīgas pulks plkst. 7. ieņēma sekošu stāvokli: no Cenas muižas līdz Misas upei, šoseju un dzelzceļa rajonu līdz Purmālei. Tān pat laikā Kurzemes div. ieņēma Bausku un taisījis ienaidniekam atgriezti atkāpšanos pa Jelgavas-Jānišķes šoseju. To, protams, manija pretinieks un uzsāka steidzīgu Jelgavas evakuāciju, jo manija, ka Jelgavu tam nepaturēt savās rokās. Tomēr ienaidnieks tik viegli nepadevās, svieda kaujā savus labākos spēkus un darbā laida modernākos kaujas ieročus, jo labi zināja, ka ar viņa satriekšanu būs salauzta visa viņa pretestība un būs galīgi zudušas izredzes uz uzvaru. Neskatoties uz Jelgavas evakuēšanu, pretinieks ar vien vairāk izveda savu pilsētas aizsardzības planu. Viņa nodoms galvenām kārtām bij latviešus apturēt, nepārlaižot tos pāri tiltiem, kamdēļ tos it sevišķi apsargāja ar daudziem ložmetējiem. Tomēr pūliņi bija veltīgi, jo riņķis, kas apņēma Jelgavu, bij nesalaužams un arvienu tuvojās, savilkās noslēgumam.

Kaujas pavēle.

20. nov. uz div. kom. rīkojumu 6. Rīgas kājn pulka kom. pulkv. Apinis izdod kaujas pavēli par Jelgavas ieņemšanu. Tūliņ II. bataljona kom. izdod savukārt pavēli visām rotām izsūtīt stipras izlūku patruļas, lai izzinātu ienaidnieka ložmetēju atrašanās vietas. 21. nov. rītā jau ienāca pirmās ziņas, ka pretiniekam ložmetēju un minometēju ligzdas atrodās ķieģelnicās, kamdēļ nekavējoši uz tām mūsu smagā baterija atklāja uguni, tāpat arī uz pretinieku bateriju, kas stāvēja pie Valdekmuižas. Ap plkst. 5. bataljona komandieris pavēlēja rotām iet uzbrukumā. 5. rota

uzbruka gar Cenas muižu — Strautnieku ceļu, bet 7. un 8. rota virzījās abpusēji šosejai. Pēc sivas kaujas 7. rota pārgāja Iecavas upi un straujā gājienā izsita ienaidnieku no ķieģelniecām. Sakarā ar šo panākumu, viss bataljons uzsāka strauju gaitu un neļāva ienaidnieka izklidušām daļām sargāties un ieņemt pozīcijas. 7. rota īsā laikā sasniedza Valdeķu muižu, kur ienaidniekam atņēma 1—6" lielgabalu un 500 lādiņus. Plkst. 10 tā pati rota ieņēma pozīcijas gar Lielupes malu un nogrieza ienaidniekam ceļus uz Lielupes tiltu no Purmales rajona. Tuvojoties pilsētai, tajā vēl bija dzirdama automobiļu un braucēju kustība. Lai apturētu 6. pulka straujo gaitu, ienaidnieks ar ložmetējiem ieņēma koka un dzelzstiltus. Lai ienaidniekam nedotu no jauna iespēju nocietināties, bataljona kom. pavēlēja 8. rotas diviem vadiem izvirzīties pa labi un ielausties pilsētā no ziemeļiem. Lai stacija un tilti netiktu aizdedzināti, tie pastāvīgi atradās zem ložmetēju uguns. Pēc kāda laika vācu daļas parādījās no Jaunās muižas un dzelzsceļa depo. Ienaidnieks tika pielāists pavisam tuvu, jo laiks bija miglains, pēc kam šauterņu un ložmetēju uguns tos iznīcināja. Kaujas laikā palika ap 20 kritušu ienaidnieku, bet pārējie glābās pāri tiltam uz staciju, bet nokļuva savejo ložmetēju ugunī, jo vācieši sākumā viņus bija notūrējuši par mūsu ķēdi. Ienaidnieka daļas, kas atkāpās uz koka tiltu, sāka grupēties pret II. bataljona kreiso spārnu un atklāja uguni no Jelgavas II. un meža. Šīnī laikā grūti ievainoja 7. rotas komandieri virsl. Upenieku. Tā kā bataljona kreisais spārns bija apdraudēts no meža, tad 8. rotas divus vadus, kas bija izsūtīti tiltu apīšanai, atvilka atpakaļ. Ar to vācieši palika drošāki un sāka grupēties aiz dzelzsceļa vaļņa Jelgavas II. stacijas rajonā. Viņu padzišanai tika norikota 5. rota un 8. rotas viens vads. Pēc sivas kaujas tas arī izdevās. No ieņemtajām pozīcijām varēja apšaudīt pasažieru staciju un Lielupes kreiso krastu, bet tas arī bija viss. Uz priekšu virzīties nevarēja, jo ienaidnieku ložmetēju ugunis aizsprostoja visas pieejas. Tādā stāvoklī II. bataljona rotas atradās līdz pievakarei, jo pāreja pa dzelzstiltu nebija iespējama. Sakarā ar to, pulka kom. pavēlēja 12., 10. un 2. rotai pāriet Lielupi pa ledu augšpus tilta. Rotas ātrā paskrējienā pārgāja Lielupi un ap plkst. 17 30 ieņēma Jelgavas staciju. 7. un 8. rota tānī pat laikā pārgāja koka tiltu un iegāja pilsētā. Izsūtītās izlūku partijas pilsētas vakaru daļā jau priekšā sastapa Latgales divīzijas jātoieku un kātnieku izlūkus, kuri bija saņēmuši gūstā vairākus vāciešus. Sīvākā cīņa pilsētā notika pie stacijas, kur 12, 10 un 2. rota salauza pretinieku un to daļas padzina no pilsētas. Kā trofejas tiešā kaujā 6.

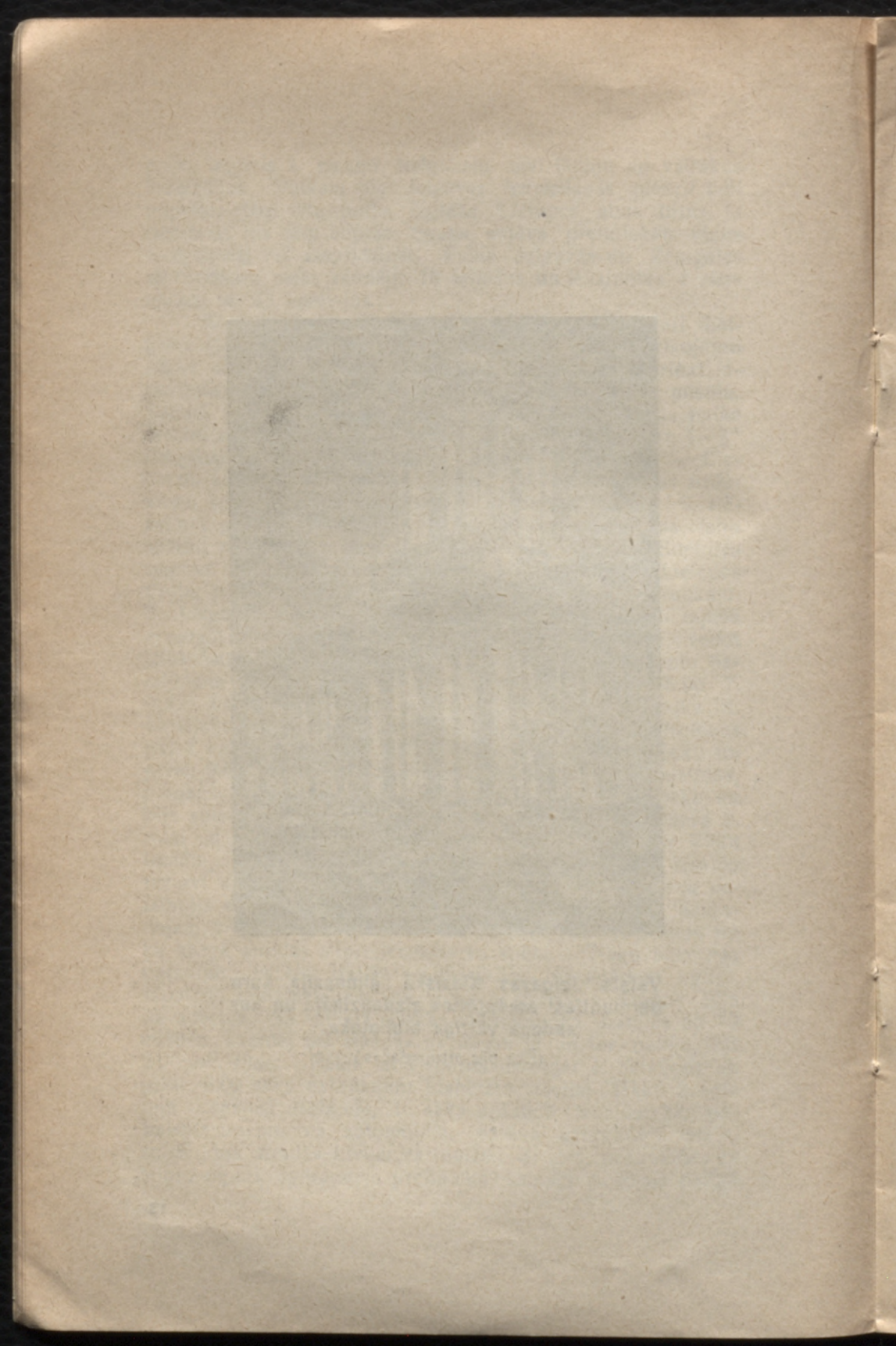
pulks ieguvis 1 smago lielgabalu 500 lādiņu un vairākus ložmetējus. Pulkam pie Jelgavas ieņemšanas piekrit lieli nopelni, starp citu pulks izglāba Lielupes abus tiltus, jo turēdams tos zem stipras uguns, neļāva pretiniekam viņus aizdedzināt vai saspridzināt. Pulks Jelgavas un Zemgales atbrīvošanas cīņās zaudējis 16 kritušus un ievainotus 4 virsniekus un 53 kareivjus.

20. nov. tanī pašā laikā kad Vidzemes div. arī Latgales divīzijas komandieris savā pavēlē izdeva rīkojumu pāriet uzbrukumā dienvidu virzienā, ar nolūku atgriezt ienaidniekam atkāpšanās ceļus no Jelgavas un ieņemt pilsētu. Sakarā ar pavēli 8. Daugavpils pulks ar 7. Siguldas pulka četrām rotām, kapteiņa Apanieka partizāņu nodaļu un 4—3^o lielgabaliem plkst. 6.00 uzsāka uzbrukumu, virzienā — Līvberze, Upesmuiža, Tērvetes stacija, Grīvas krogs ar uzdevumu sasniegt līniju Upes muiža — Svētes muiža. 9. Rēzeknes pulkam bij uzdots aktīvi aizsargāt divīzijas labo spārnu no Tukuma puses, ieņemot Slampes un Smārdes muižas. 7. pulka 5 rotām — aizstāvēt Iecavas un Lielupes līniju, pabalstot ar artilērijas uguni 8. pulka uzbrukumu. 3. Latgales atsevišķam eskadronam — Erzeļkroga rajonā apsargāt 9. pulka kreiso un 8. pulka labos flankus, vedot izlūkošanu Jelgavas un Dobeles virzienos, bet studentu bataljonam palikt rezervē Kalnciema rajonā. Plkst 5.00 7. pulka bataljons, kapteiņa Apernieka nodaļa un 8. pulka III. bataljons pārgāja pa ledu uz Lielupes kreisā krasta. Kolonas galvā ejošais 7. pulka bataljons sadūrās ar ienaidnieku un plkst. 9.00 jau ieņēma Svētes muižu. 8. pulka III. bataljons, pārpājis Svētes upi, pie Cīmales sastapās ar ienaidnieku un bija spiests apstāties. Bataljona komandieris tad uzdeva 9. rotai un pusrotai no 11 rotas apiet ienaidnieku caur Vilku būdām, tomēr tas neizdevās un bija nepieciešami izsaukt rezervi un 3. baterijas palīdzību. Ienaidnieks triecienu neiztureja un bataljons ieņēma Cīmales. Tuvojoties Sarkanaļam krogam, izrādījās, ka tas ieņemts no vāciešiem un kā krogā atrodas stipri ienaidnieka spēki. Tikko bataljons parādījās, vācieši atklāja no vairākiem ložmetējiem uguni, tāpat no minūmetējiem un viena lielgabala. Uguns bija tik spēcīga, ka neilgā laikā no bataljona izstājās ap 70 cilvēku, kamdēļ tas atkāpās uz mežmalu un tur palika līdz 21. nov. rītam. Pulka labā spārnā darbojās I. bataljons un plkst. 6.00 sāka uzbrukumu Līvberzes stacijai. Tikko 3. rota bija pārgājusi dzelzceļu, to sāka apšaudīt ienaidnieks, pabalstīts no bruņotā automobiļa, uzsāka uzbrukumu arī 4. rotai, kuŗa atradās Līvberzes muižā. 3. rota, neskatoties uz stipro uguni, apdraudēja pretinieku, kamdēļ pēdējais palīgā



Valsts Jelgavas Klasiskā ģimnazija, kuru
bermontieši atkāpjoties aizdedzināja un kur
sadega vērtīga biblioteka.

(Ēka pēc atjaunošanas)



pieaicināja bruņoto vilcienu, kuŗa desants pārgāja uzbrukumā visā bataljona frontē, bet arī tas cieta neveiksmi un bataljons palika agrākā vietā

Nakti bataljons enerģiski gatavojās, lai no rīta uzsāktu uzbrukumu Jelgavai. 21. nov. rītā I bataljons atjaunoja uzbrukumu Livbērzes stacijai un 4. rota to atrada jau no ienaidnieka atstātu, pēdējais bija atkāpies uz Dobeli. III. bataljona kaujas iecirknī ienaidnieks plkst. 5.00 atklāja artilērijas uguni uz Vilka būdām. Plkst. 7.00 mūsu smagā artilērija atbildēja, apšaudīdama Stūrmaņu mājas un Sarkano krogu, bet jau plkst. 8.00 baterija pārnesa uguni uz Meijas muižu un izlūki devās uz Sarkano krogu, kuŗu jau atrada atstātu. III. bataljons tad ieradās Meijas muižā, kur pēc sakārtošanās kopīgi ar Latgales atsevišķo eskadronu devās uz Jelgavu, un pilsētā iegāja plkst. 15.30. 10. un 11. rota caur Ezera vārtiem, 9. un 6. rota ar eskadronu pa Konstantina ielu tagad (Plkv. Brieža), kur pilsētā ap plkst. 17.40 sastapās ar 6. pulka 7. un 8. rotām, kuŗas no Rīgas puses bija pārgājušas pār Lielupes un Driksnas tiltiem.

Tanī pašā laikā 15.30 pa Dobeles vārtiem pilsētā ienāca 7. Siguldas pulka II. bataljons. Ienaidnieks, nekārtībā atkāpdamies, Jelgavā bija pametis 16 lielgabalu, 24 smagos un 1 vieglo automobili, 10.000 lielgabalu lādiņus, 10.000 rokas granātu, 1 starumetēju, 5 bruņotus kuģišus un daudz citas mantas. Starp citu 8. Daugavpils pulka rokās krita ienaidnieka bruņotais vilciens. Vilciens bij atradies uz Tukuma dzelzceļa līnijas pie Jelgavas — Dobeles lielceļa krustojuma, kur pulka kaŗavīri bij izņēmuši dzelzceļa slīdes un vilcienu nolaiduši no slīdēm, tāpat pie Mazzemnieku mājām tika saņemts ienaidnieka aeroplans. Eskadrona kaŗavīri pilsētā sagūstīja vairākus ienaidniekus un atņēma tiem divus smagos ložmetējus. Pilsētu atstādami, vācieši bija aizdedzinājuši Jelgavas vēsturisko pili, kuŗa izdega līdz pamatiem, atstājot tikai biezos mūrus. Bez tam vācieši aizdedzināja Jelgavas ģimnāziju Akadēmijas ielā, kuŗā atradās vērtīga biblioteka, tāpat bija aizdedzināta bij. Realskola un Dambja kazarmes. Pēdējās nodega līdz pamatiem.

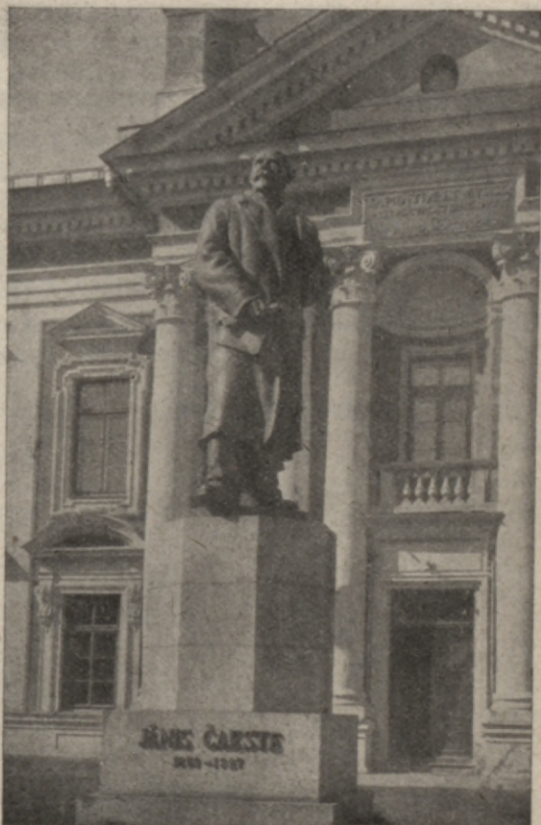
Pie Jelgavas ieņemšanas liela loma piekrita arī Kurzemes divīzijai ar 3. Jelgavas kājn. pulku, kuŗš operēja Bauskas — Meitenes rajonā. Ieņemot Bausku, Kurzemes div. bij jānogriež ienaidniekam atkāpšanās pa Jelgavas-Jānišķes šoseju. Šim nolūkam, lai atvieglotu Latvijas armijas galveniem spēkiem Jelgavas ieņemšanu, pulkv.leitn. Hasmaņa daļas 21. nov. rītā gaismai austot sāka virzīties uz priekšu ar nolūku ienaidnieku izsist no viņa pozīcijām un ieņemt līniju Bērsteles muiža, Berceni, Jaunā muiža,

Ķaupenu muiža, Lielkāji. Uzdevuma izpildīšanai nozīmēja I. bataljonu, Valmieras pulka izlūku komandu, izlūku bataljonu, vadu no Kurzemes div. eskadrona un 2—3" lielgabalus kapteiņa Pommera vadībā. Neskatoties uz ienaidnieka sīvu pretošanos minētie punkti bija sasniegti un ienaidnieka atkāpšanās nogriezta. Pēc mūsu armijas uzvaras un pretinieka sakaušanas pie Jelgavas pēdējais tagad atkāpās lielā steigā uz Jānišķiem un Možeikiem. 22. novembrī 9 Rēzeknes pulks ieņēma Tukumu, 23. novembrī 8. Daugavpils pulks — Dobeli, un Kurzemes divīzijas grupā — Meitenes staciju. 25. novembrī 9. pulks sasniedza Saldu, kur satika mūsu Lejaskurzemes spēkus, kuņģi pienāca no Kuldigas.

30. novembrī notika pēdēja kauja pie Ezeres un Lecavas miesta, kur 9. pulks sasita krievu vienības un atņēma tām 19 smagos ložmetējus. Sabiedroto misijas priekšnieks ģen. Nissels, aizliedza mūsu armijai pāriet Lietuvas robežu, bet apsoliya tādu atļauju gadījumā, ja pretinieks labprātīgi neaizietu no Možeikiem, Kurženiem un Šauļiem. Pēc dažiem starpgadījumiem tas tomēr evakuejās uz Rīprūsiju.

Mūsu varonīgā armija ieņemot Jelgavu deva izšķirošo triecienu bermontiešiem, resp. fon der Golca augstākajai politikai austrumos, kuņas mērķis bija, iekarot Baltijas jūras piekrasti, nodibināt šē sev izejas punktu un tad, balstoties uz to, atjaunot monarkiju Vācijā un Krievijā. Protams, ka tādā gadījumā Krievija būtu Vācijai ļoti pateicīga un ar prieku par izdarīto pakalpojumu atteiktos no Baltijas un arī Lietuvas. Bez tam — pēc fon der Golca projekta atjaunotajā Krievijā noteicošais vārds būtu vāciem. Līdz ar to Vācijai būtu plaši pavērti vārti uz austrumiem. Ko tas būtu nesis Latvijai, Lietuvai, Jgaunijai un Polijai, — viegli iedomāties — viņu iedzīvotājus vienkārši „noslaucītu“, lai būtu vieta vācu kolonistiem. Par vērdzināšanu vairs nebūtu runa, bet gan nāktu iznīcināšana. To izdarītu ne tik daudz ar ieročiem, kā ekonomiskā ceļā: latviešus u. c. padzītu no zemes, pilsētās darbu nedotu, to visu izdarītu uz savu „likumu pamata“. Ja tas nenotika, ja fon der Golca sapnis nepiepildījās, — par to mums jāpateicas mūsu varonīgai armijai un viņas vadonim ģen. J. Balodim. Par to jāpateicās Dr. K. Ulmanim, Z. Meierovicam.

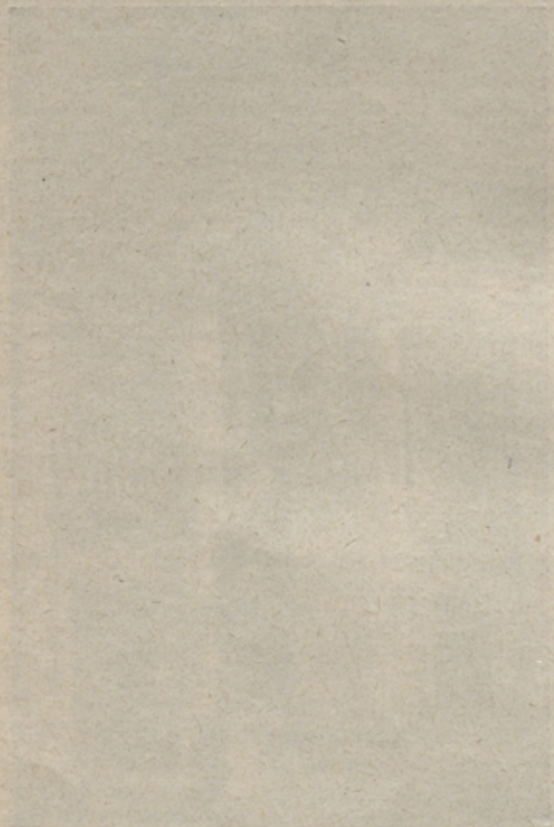
Tauta to sajuta un ar bezgala sajūsmu saņēma savus atbrīvotājus. Tā bija pestīšanas stunda Jelgavai, ta — pretinieku spēku galīga salaušana bija pestīšana visai Latvijai. Ka Jelgava to saprot un atzīst, rāda piemineklis, ko viņa uzcēlusi saviem atbrīvotājiem. Tas rāda latvju Lāčplēsi, kas



Nelaiķa tijušā Valsts pirmā prezidenta
Jāņa Čakstes pieminēklis.

Latv.
VALSTS BIBLIOTĒKA

90.-7.273



121

121

pieveicis, notriecis pie zemes dzelzī kalto bruņinieku. Lai šis piemineklis audžu audzēm pauž tēvu zemes mīlestību un īsto varoņgaru :

**„Labāk manu galvu ņēma,
Nekā manu tēvu zemi.“**

Šinīs dienās atceroties nesenās pagātnes notikumus, lai locam ceļus balto krustu rindu priekšā un dodam solījumu tāpat mīlēt savu tēvu zemi, kā viņi to mīlēja. Un lai ne tikai solāmies, bet arī darbos to pierādām miera laikā valsts celšanas darbā, kaŗa laikā savu tēvu zemi sargājot.

Balto krustu rindas lai mums māca svēti mīlēt un svēti nīst: mīlēt savu tēvu zemi, kas asinīm lieta, kur dus mūsu senču, kur dus mūsu varoņu svētie trūdi, un nīst, svēti nīst katru, kas iedomātos izstiept laupītāja roku pēc tās. Tādu roku lai ķer Imanta zobens, kas saulei līdzīgs mirdz Zilajā kalnā.

Un ja to darīsim, ja to piepildīsim, tad Visaugstākais piepildīs arī mūsu lūgšanu

„Dievs, svēti Latviju!“

Bermonta gūstā.

1919. g. oktobra sākumā man darišanās bij jāuzņemās neliels, bet bīstams ceļojums uz Jelgavu un Liepāju, — kādā laikrakstā pastāsta kāds to dienu aculiecinieks. Apgādājies prefektūrā vajadzīgos dokumentus un atļauju no kaŗa aprinŗka priekŗnieka, kas bij nepiecieŗama, jo bij priekŗŗ mobilizācija, es laimīgi ierados Jelgavā ar kādu Ausburga tvaikonīti. Jelgavā nekādi sareŗģijumi negadījās. Sēdos vilcienā, kas „rāpās“ uz priekŗŗ bruŗu ruŗuŗa ātrumā un braucu tālāk. Otrā dienā biju laimīgi ārā no bermontieŗu ieņemtās teritorijas. Œe stacijās bij redzamas mŗsu kaŗa vŗru vējos un saulē nodeguŗās brŗnās sejas. Œe bij jāpārsēŗas citā vilcienā un ar to sasniedzu Liepāju. Viss ceļŗ no Rĩgas līdz Liepājai ilga trīs dienas un nakts.

Liepājā strauji verda dzīve. Ielas bij ļauŗu pilnas, visur kustība. Kafejnīcās un uz ielam bij redzami glīti ģērbuŗies angļu virŗnieki un matroŗi. Apgrozībā citas naudas nebij, kā tikai Latvijas rubļi, latu toreiz vēl nebij. Par Bermontu maz bēdāja, paļāvās uz saviem spēkiem.

Nokārtoju Liepājā savas dariŗanas un 8. oktobra rītā ierados atpakaļ Jelgavā. Vagonā jau biju daudz ko dzirdējis par vācu nodomiem un tapēc, izkāpis no vilciena, tūlĩģ steigzods uz kuŗģiŗu piestātni cerībā vēl sasniegt Rĩgu, bet — jau bij par vēlu: jau dienu pirms tam bij no ceļa atnācis atpakaļ kāds pasaŗģieriem pārpildīts tvaikonis, jo Bermonta „krĩevu“ pulks to nelaidis cauri demarkācijas lĩnijai. Piestātnē kāds leitnants mierināja uztraukto publiku:

— Pacieŗaties, rīt vai parĩ ieņems Rĩgu, tad varesat braukt.

Drĩz vien pārliecinājamies, cik daudz lielības bij Œajos vārdos. Daļa pasaŗģieru, galvenam kārtam sievietes, nolēma neatstāt savas vietas uz tvaikonīŗa un nakti pavadīt kajītēs. Pēc daŗam dienam viŗas uzaicināja atstāt tvaikonīti.

Tā mēs pret paŗu gribu palīkam Bermonta „valstībā“. Daudzi bij bez līdzekļiem un atradās bezizejas stāvoklĩ. Bij atŗķirti no saviem piederĩģiem, no ģĩmenem un uztraukti

klausījās lielgabalu dunoņā Rīgas pusē, nezinādami, kas tur notiek.

9. oktobri policija pavēlēja namsaimniekiem izlikt trīskrāsainos karogus. „Rīga ieņemta,“ — tā motivēja šo rīkojumu. Bet drīz vien izrādījās, ka tas nav tiesa. Jau nākošā dienā pierādījās, ka tas izdomats ar nolūku mierināt iedzīvotājus un „pacelt garu.“ Nāca paskaidrojums, ka Jelgava kaņagota par godu Torņkalna un Daugavas tiltu ieņemšanai.

Bermonta „armija“, — ja šīs bandas jēl maz varēja saukt par kara spēku, — krievu bij maz. ne vairāk par 15—20%, galvenam kārtam gūstekņi, kas atgriezās no Vācijas un caur Rīgu gribēja nokļūt savā dzimtenē Krievijā. Pēc Versaļas miera līguma noslēgšanas visi vācu plāni rietumos bij sabrukuši. To vietā viņiem bij radusies doma izmantot krievu gūstekņus un lausties uz austrumiem, lai šē ko iegūtu. Oficiāli uz papīra pastāvēja krievu armija, krievu štabs u. c. krievu iestādes, bet patiesībā viss bij vācu „dzelzs divīzijas“ rokās, kas ieņēma privilēģētu stāvokli attiecībā pret krieviem. Visā šai tumšajā avantūrā krievi bij tikai rotaļu lietiņa vācu dzelzsdivīzijas vadības rokās.

Kad bermontieši bij padzīti no Daugavgrīvas, Bermonts izlaida divainu „protesta notu“, pilnu dažādu muļķību un draudu Sabiedrotiem. Tomēr viņš lika priekšā uzsākt miera sarunas, bet velti — viņa radiogramas palika bez atbildes, runāja ieroči. Jau pašā sākumā noskaidrojās, ka avantūra sabruks, jo — tai nebij finansiālā pamata. Tapēc arī dzelzsdivīzija, daudz nedomājusi, pasūtīja Potsdamā galma tipogrāfijā savu naudu, tā sauktās Bermonta „markas,“ kuņas, protams, ne ar ko nebij nodrošinātas. No Potsdamas šē „naudu“ sūtīja uz Jelgavu lielām loksnēm un šē kādā tipogrāfijā sagrieza' tapat kā „kerenkas“. Apgrozībā laida 1, 5 un 10 marku gabalus, bet 50 marku, kas arī bij apsoltas, neparādījās, tās bij Potsdamā konfiscetas.

Līdz šī jaunā „nauda“ parādījās apgrozībā, tirdzniecībā tūlī iestājās klusums, jo neviens par to negribēja dot preces.

— Tad jau labāk ņemat par velti, — teica tirgotāji.

Un dzelzsdivīzijasnieki to arī darīja, — laupīja uz „likuma pamata“. Pagāja dažas dienas un — visi veikali bij tukši. Par Bermonta „markam“ nevarēja ne maizes kumosu nopirkt. Kaut ko nopirkt varēja tikai par „labu“ naudu. Oktobra sākumā Jelgavā maize maksāja 50 kap. mārciņa, bet nedēļu pēc Bermonta „marku“ parādīšanās apgrozībā, cena jau pacēlas līdz 2 rb. par mārciņu, pie tam maizi vairs va-

rēja dabūt tikai slepeni, „zem rokas“. Tīrgū bij pilnīgs klusums, lauciņi neko neievēda. Dienas gāja pilnas neziņas un šausmu. Neviens nezināja, ko rītdiena nesis?

Lai stiprinātu savas finanses, Bermonts 10. oktobrī izlaida specālas „rietrumu armijas“ pastmarkas. Šim nolūkam viņš izlietoja Latvijas 1919 g. jūlijā izlaistās markas. Stefenagena tipogrāfijā šīm markām uzspieda krustu un burtus „S. A.“ Bet Jelgavā atrastais Latvijas pastmarku krājums drīz vien izsīka un jau 9. novembrī nācās ķerties pie Jelgavā palikušajām krievu markām un no tām izgatavot Bermonta „markas“ (1919 g. 19. nov.)

Tā rītēja dzīve Jelgavā. Iedzīvotāji tomēr nezaudēja cerību, ka tiks atbrīvoti no apspiedējiem. 15. novembrī radās jaunas cerības, visi bij pacīlātā garā. Jau no paša rīta klīda baumas, ka Jelgava ielenkta un bermontiešiem vairs neesot kur mukt. Drīz vien pilsētā ienākšot latviešu pulki. Pret vakaru bermontiešu uztraukums aprima. Viņi izlaida uzsaukumu, kurā paziņoja iedzīvotājiem, ka Bermonts virspavēlniecību nodevis vācu ģenerālim Eberhardam. Redzāms, ar to gribēja pacelt kareivju drosmi. Bet jau pēc divām dienām parādījās jauns uzsaukums, kas atsauc pirmo un vēstīja, ka provokatori un lielnieku aģenti izlaiduši uzsaukumu, ka Bermonts atteicies no vispavēlnieka „amata“. Visiem tomēr bij zināms, ka pirmais uzsaukums bij oficiāls, pašas „armijas“ štāba. Bij redzāms, ka bermontieši zaudējuši galvu un nezina ko darīt: vai vēl paturet krievu izkārtņi, vai arī atklāti atzīties, ka ir vāci. Jelgavas atbrīvošanas priekšvakarā parādījās vēl viens uzsaukums ar ģen. Eberharda parakstu. Tānī bij teikt, ka nav iespējams cīņu turpināt un atliek tikai ar sodu atgriesties Vācijā. Šai uzsaukumā nebija ne vārds minēts ne par krieviem, ne par vairāku tūkstošu piemuļkoto krievu gūstekņu tālāko likteni.

Tagad jelgavnieki droši zināja, ka atbrīvošanas stunda vairs nav tādu. Atklāti runāja, ka vācieši padzīti no Tukuma un Jelgavai jau tuvojas latviešu pulki.

Pienāca 21. novembra rīts. Jau pirms gaismas visi vācu štābi, iestādes un vezumi atstāja Jelgavu. Ausa gaisma. Debesis baigi blāsmoja no daudzajiem ugunsgrēkiem: vācu vandaļi bij aizdedzinājuši visas ievērojamākās ēkas pilsētā. Dega arī pilsētas apkārtnē. Atkāpjoties zem latviešu pulku neatvairāmā spiediena, vāci atkāpās laupīdami un dedzinādami. Daudzi zemnieki zaudēja pēdējo.

Tapat pirms aiziešanas no Jelgavas vācieši parādīja

savu īsto dabu : izlaupīja nevien veikalus, bet arī privatus dzīvokļus.

Bet — atbrīvošanas brīdis bij klāt. Uguns grēku blāsmā sniegs izskatījās sarkāns, kā asinim pārliets. Dunēja lielgabali, sprāga granatas . . . Arvien tuvāk „rēja“ ložmetēji, sprakšķēja šautenes . . .

Tad ciņas uz ielām. Un beidzot uzvaras gaviļu pilns sauciens no visu krūtim :

„Jelgava atbrīvota !“

Tā sabruka Bermonta „valstība.“

To ātceroties, lai godam minam varonīgos cīnītājus, kā arī tos, kas atdeva savas dzīvības par tēvu zemes brīvību.

Pulkvedis Kalpaks un viņa slavenais bataljons.

(Sakarā ar piemiņas plāksnes atklāšanu pulkv. Kalpakam Jelgavā 21. nov.)

1918. g. 18. novembrī Rīgā Nacionalā teatrī daudzu sabiedrisku darbinieku klātbūtnē svinīgi proklameja Latvijas valsti. Tas bija liels un vēsturisks brīdis. Bet līdz ar valsts nodibināšanu radās arī rūpes par zemes aizsardzību, kamdēļ pagaidu valdība izlaida uzsaukumus, kuros aicināja pilsoņus ķerties pie ieročiem lai sargātu savu tēvu - tēvu zemi pret komunisma briesmām, kuras ar katru dienu arvienu tuvojās mūsu galvas pilsētai un apdraudēja visu jauno Latviju. Maz tomēr bija to, kas atsaucās. Tani pat laikā arī Vācijā uzliesmoja revolūcija, sabruka ķeizara tronis un sarkanais neprāta vilnis atvelās arī Latvijā, kur deorganizēja visu vācu okupācijas karaspēku. Sākās patvaļa un hoass, protams, ka vairs arī uz vācu karaspēku nevarēja paļauties bet bija jaron cita izeja lai glābtu Latviju no galigas postažas. — Decembra pirmā pusē tad arī nodibinājās trīs pagaidu valdībai uzticīgas rotas: Virsnieku rota, par kuras komandieri iecēla kapt. Balodi (vēlāk ģenerāli un armijas virspavēlnieku). Cēsu rota un studentu rota. Decembra otrā pusē šīm trim rotām vēl pievienojās atsevišķā jātnieku nodaļa, kura dibinājās Jelgavā. Šīs formalijas tad arī ir tās, no kurām izauga un izveidojās mūsu nacionalā armija, viņas bija tās, kuras radīja

slaveno Kalpaka bataljonu —

Ventes ērgļus, kas mīleja savu tēviju un kas dziļi milē, tas arī dziļi nīst, un skan senču paruna un šī mīlestība uz savu Tēviju bija viņu naidis pret tiem, kas viņiem to gribēja ņemt. Neskatoties uz stingro apņemšanos, Kalpakieši tomēr nevarēja pret lieliniekiem uzsākt, kaut kādu pretošanos jo trūka ieroču, kamdēļ lielinieki netraucēti tuvojās Rīgai. Ta 2. janvārī pagaidu valdība to atstāja un ieradās Jelgavā. 3. janv. arī Cēsu un Virsnieku rotas atstāja Rīgu pēc kam to ieņēma

sarkanie strēlnieku pulki. Jau tūlīn otrā dienā pēc ierašanās Jelgavā, notika pulkv. Kalpaka un rotu komandieru apspriede ar apsardzības ministri J. Zālīti, apspriede notika bij. krievu biedrībā „Kružok“, kur atradās pulkv. Kalpaka štabs un kur bija apmetušies valdības locekļi. 5. janvārī min. J. Zālītis bija ievadījis sarunas ar vāciešiem, par kopīgu Jelgavas aizsardzību, bet kad vajadzēja stāties pretim iebrucējiem, izrādījās, ka Vācieši jau aizlaidušies lapās. — Ta kā Jelgava nebija aizsargājama, tad Kalpakieši to atstāja un atkāpās uz Dobeli. Tas notika 8. janvārī Pirmā Kalpakiešu kauja ar lieliniekiem notika pie Lielaucē muižas tas bija 16. janvārī ap plkst 2—3 rītā Kaujā bataljons parādīja savas izcilus spējas un sakāva pretinieku, kaut arī bataljonam nācās zaudēt 11 karavīrus. Gūtā uzvara iepriecināja karavīrus un apziņa deva jaunu sparū cīnīties par savu zemi un gūt jaunas uzvaras. Latvijas valsts karaspēks, kas pulkveža Kalpaka vadībā cīnījās frontē pret lieliniekiem janvara mēn. otrā pusē bija atkāpies līdz Ventas upei, bet 23. janvārī Kalpakieši atvirzījās tālāk līdz Rudbažiem un

Aizpuru mājām.

Tās tad arī ir vietas, līdz kurām atkāpās bataljons un no kurienes viņš uzsāka savu uzvaras gājienu atpakaļ uz Rīgu.

Izšķiroša kauja starp Kalpakiešiem un lieliniekiem notika 29. janvārī pie Skrundas. Uzbrukumu vadīja pats pulkvedis Kalpaks. Kaut arī kauja pie Skrundas prasīja atkal latviešu jaunekļu asinis, tomēr ieguvums bija bagātīgs. Ar Skrundas ieņemšanu, mūsu spēkiem bija dota iespēja nostāties aiz dabiskas aizsargu līnijas — Ventas upes. No 29. janvara līdz 3. martam Kalpakieši sargāja Ventas krastus, kamdēļ arī viņi izpelnījās nosaukumu „Ventas ērgļi“.

Liktenīga pārpratuma kauja notika 6. martā,

kura tad arī prasīja pirmā armijas virspavēlnieka pulkveža Kalpaka nāvi, viņš tika smagi ievainots un pats ar revolvera šāvieni galvā izbeidza savas ciešanas, vēl krita studentu rotas kapteinis Nik. Grundmanis, jātnieku nodaļas virsleitnants Krievs un latv. daļam piekomandētais vācu leitnants Šmīders. Neskatoties uz smago zaudējumu Latvijas sarkani-baltsarkanais karogs kaut tīts sērās pacelās vēl lielākā uzvāras spožumā, lai pierādītu aizgājušiem,

ka Kalpakiešu cilts piederīgie prot arī mirt
— un gūt uzvāras par savu taisno lietu. —

Nepagāja ne daži mēneši, kad no Lejaskurzemes sētām nāca Latvju dēli un iestājās Kalpakiešu rindās.

Auga liela, spēcīga un neuzvarama Latvijas armija, kuras pamats bija pulkvedis O. Kalpaks ar savu slaveno bataljonu.

* * *

1919. g. 5. janvārī Jelgavā aizsardzības min. pulkvedi O. Kalpaku iecēla par Latviešu atsevišķā bataljona komandieri. Zemgales klubā pulkvedis Kalpaks parakstīja savu pirmo pavēli savam bataljonam. Sakarā ar to Jelgavas pašvaldība un sabiedriskās organizācijas Jelgavas atbrīvošanas 15. gadu jubilejas dienā 21. novembrī pie Zemgales kluba atklās piemiņas plāksni pirmajam armijas virspavēlniekam pulkvedim Oskaram Kalpakam.

**Sveicam Jelgavas atbrīvotājus
15. g. jubilejas dienā**

Heistera bezalkohola dzērienu fabrika, Jelgavā,
Veismaņa ielā 3, tālr. 165

Augstākās godalgas

Heistera liķieru fabrika Jelgavā,
Katoļu ielā 1, tālr. 145

Augstākās godalgas

Heistera Rīgas alus noliktava, Jelgavā,
Dobeles ielā 4, tālr. 96

A./S. Ilģeciems, A./S. Kymmels, A./S. Tanhäuzer, A./S. Kuntcendorfs,
A./S. Kokmuižas, A./S. Livonija, A./S. Cēsu

Zemgales Lauksaimnieku Ekonomiskā sabiedrība

Jelgavā, Katoļu ielā 44, tālr. 566

Lauksaimnieku Centralbanka

Jelgavā, Katoļu ielā 42, tālr. 68

DARBA LAIKS { darbdienās no plkst. 9—3
sestdienās . . . 9—1

Rīgas Komercbanka, Jelgavas nodaļa

Jelgavā, Lielā ielā 12, tālr. 36

Pieņem noguldījumus uz noteiktu un nenoteiktu laiku
Diskontē vekselus un izdara visas bankas operācijas

**Speciāls manufaktūras
veikas**

Lielā izvēlē augstākā labuma
preces katrā sezonai

R. Efraimsons & P. Jakobsons

Jelgavā, Lielā ielā 1, tālr. 369

N. Šlosbergs

Piena pārstrādāšanas iestādes

Jelgavā { Lielā ielā 20,
Zemgales pr. 11

Augļu un mineralūdeņu iestāde

K.Š. „Kroitzsch“

Bauskas „Th. Lohding“ alus darītavas Jelgavas lielinoktava

Tālr. 99

Uzvaras ielā 39

Tālr. 99

„Zemgales Ekonomiskais veikals“

maizes ceptuve

Īpašn. **J. Erlichs**

Jelgavā, Katoļu ielā 46, tālr. 747

Visas kolonial, tabākas un pārtikas preces

Jelgavas otrā krāj-aizdevu sabiedrība

Uzvaras ielā 12

Tālr. 196: direktcijai 749, kasei 196

Firma „J A R A S“

Jelgavā, Lielā ielā 43, tālr. 595

Gaļas un desas tirgotava un fabrika **N O D A Ļ A** Raiņa ielā 43

Īpašn. **M. Krumals**

P. HELMANIS

Jelgavā, Uzvaras ielā 24

Ratu darbnīca un mehāniska koku apstrādāšana

Pieņem pasūtījumus uz dažādiem koku apstrādāšanas darbiem

J. Ķīmenis

Mēbeļu un būv- rūpniecība

Jelgavā, Pētera ielā 4, tālr. 412

Dārzniecība J. Gulbinskis

Jelgavā, Raiņa ielā 44, tālr. 829

STĀDI

AUGI

SAKNES

„Londonas“ viesnīca I. šķ.

Poruka ielā № 3

Tālr. 434, pie autobusu pietātnēm

Glīti iekārtotas mājīgas telpas. Bagātīga auksto ēdienu bufete.
Pirmklasīgs ķēķis. Atspirdzinoši dzērieni no iekš- un ārzemes firmām

Pirmklasīga mūzika. Istabas nakts gulētājiem

Uzmanīga apkalpošana

Augstcienībā **J. Freidenfelds**

Logu stiklu, spoguļu u. krāsu tirgotava

„J. Libmanis“

Katoļu ielā 27

Tālrūnis 54

Piedāvā: logu stiklus, pernicu, krāsas, emaljes lakas grīdu krāsas, visus krāsošanas piederumus, tapetes, sienas un galda spoguļus, bārdas un kabatas nažus u. t. t. Pieņem bilžu ierāmēšanas un stiklošanas darbus

C. S. „Konzums“

Jelgavas nod. Katoļu ielā Nr. 47

Tālrūnis 12

Pastāvīgi krājumā svaigas neiestāvējušās preces: kā koloniālpreces, trauki, lauksaimniecības mašīnas un rīki, būvmateriāli un mākslīgie mēsli. Sēklas un lopu spēkbarība padotī Zemkopības Ministrijas kontrolei.

SILĶU IMPORTS.

Kliju denaturēšana un pārdošanas vieta.

K. Ziberts

Pārtikas preču veikals

Jelgavā, Vašingtona pr 22

Koku zāģētava un būvmateriālu tirgotava

V. Šochens un V. Birģelis

Jelgavā, Bauskas ielā 12.

Tālrūnis 347

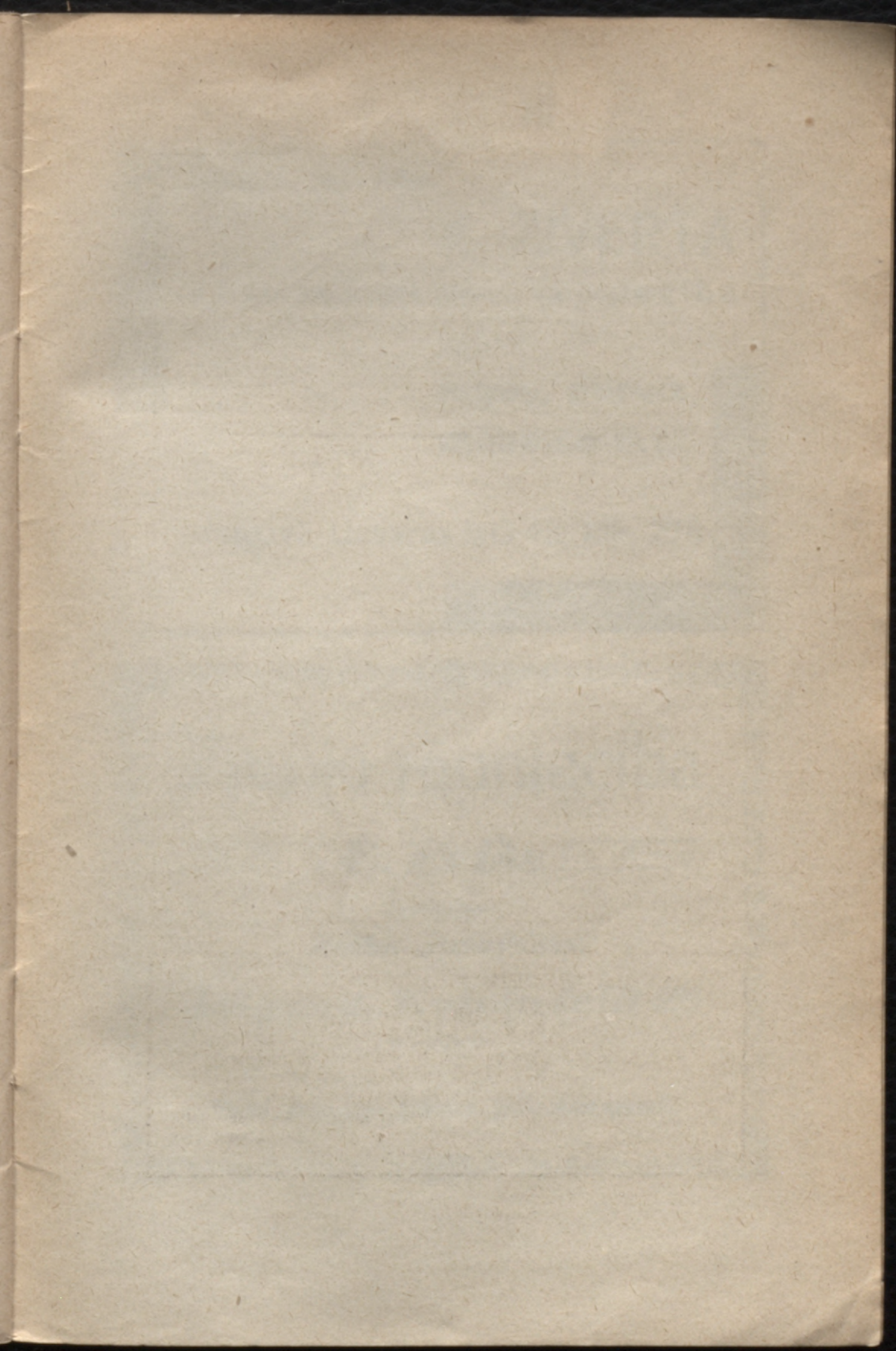
Speciāla mēbeļu rūpniecība

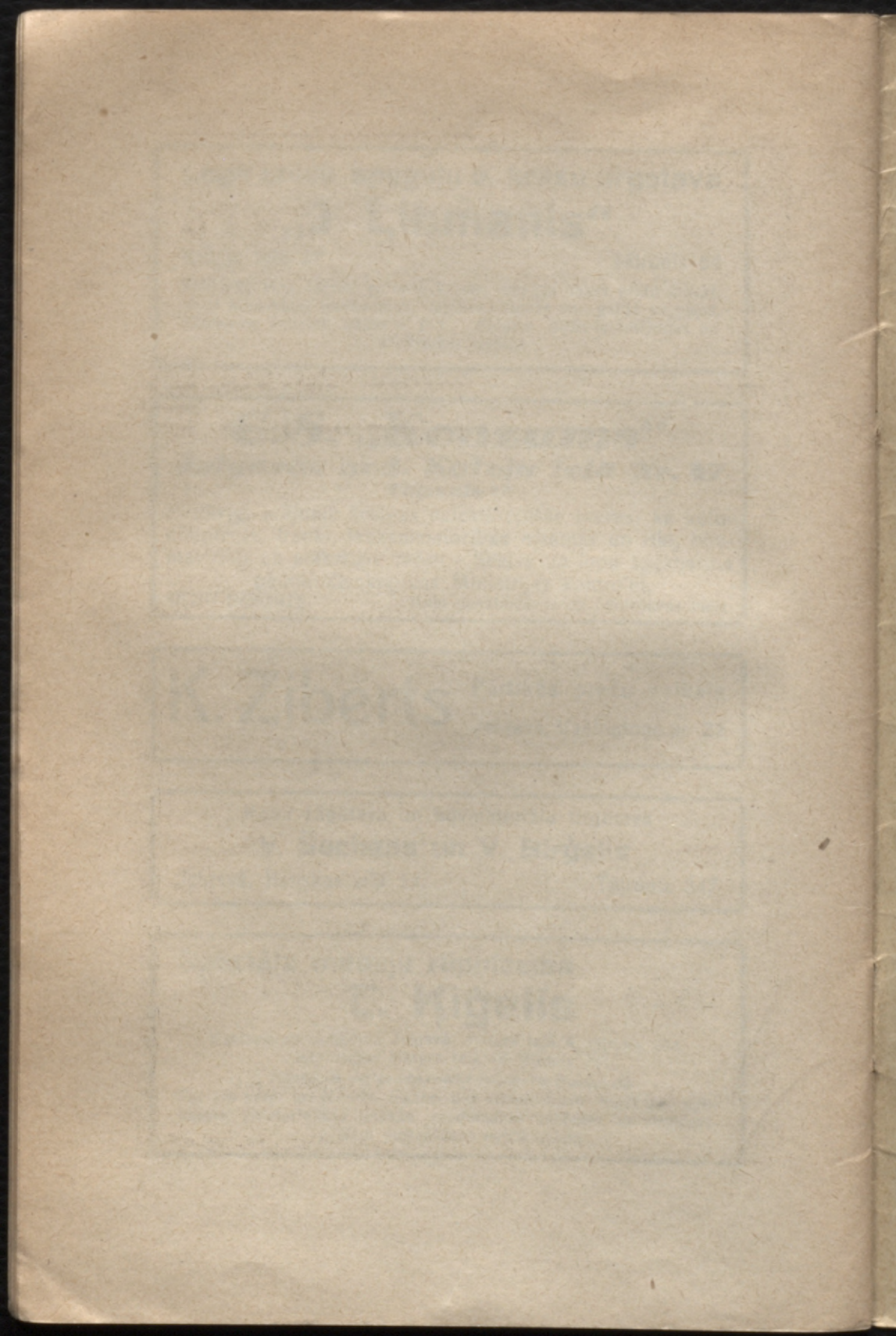
T. Ķiģelis

Kantoris un noliktava Jelgavā, Mātera ielā 4, tālrūnis 284.
Rūpniecība Mātera ielā 20 tālrūnis 284

Plašākā un modernāki ierīkotā Zemgalē

Tur jūs varat no pirmām rokām bez starpniekiem iegūt sev patīkamas, vizitīgākās lētākās, modernākās mēbeles uz visizdevīgākiem maksāšanas noteikumiem





LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA



0304084506

L-30

K. ZĪVERTA

koku apstrādāšanas rūpniecība

Izgatavo :

**logus, durvis,
mēbeles u.t.t.**

Jelgavā, Uzvaras ielā 43, tālr. 278

Ziepju rūpniecība

Dib. 1894. g. **E. Frišs** Dib. 1894. g.

Īpašnieks

Eriks Jurevskis

Jelgavā, Katolu ielā 28

Tālrunis 171

Visi kosmetikaš piederumi.

K. Bodnieka

manufaktūras preču tirgotava

Jelgavas nodaļa Pils ielā 6/8, tālr. 211

Piedāvāju lielā izvēlē rudens un ziemas sezonai pēdējos jaunumus

Damam:

modernākos zida un vilnas audumus priekš kleitēm, kostimiem un mēteļiem

Kungiem:

vilnas audumus priekš uzvalkiem, mēteļiem un formas tērpiem

Gatavus dāmu, kungu mēteļus u. uzvalkus

Gultas segas. Balinātus un nebalinātus audeklus.

Logu aizkarus. Gatavu dāmu un kungu veļu

Modes preces:

adīti izstrādājumi, rokas somiņas, portfeji un lietus sargi

F. CARA

bērnu apģērbi, veļas, galantērijas un mākslas izšuvumu veikals

Jelgavā, Lielā ielā 2. Tālrūnis 494

Tiek pieņemti pasūtījumi uz dāmu un kungu veļu, visādiem mākslas izšuvumiem, kā logu priekškariem, galdautiem, dīvāna spilvēnišiem, karogiem u. t. t.